

**R. P. Ildephonsi Peñafiel E' Societate Jesu, Quondam In
Cusquensi Collegio Sacrae Theologiae Primarij
Antecessoris ... Theologia Scholastica Naturalis**

Peñafiel, Alonso

Lugduni, M.DC.LXXIIX.

Sect. 1. Sententia adversariorum proponitur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95871](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95871)

est solum sufficiens, ut attingat extremum superficie meam materiam, sed necesse est, ut mea substantia penetret per profundum illius, quia omne accidens eo modo, quo accidens est, debet inherere: sed quantitas non solum est accidens secundum ultimam superficiem, sed etiam secundum profunditatem: ergo etiam secundum illam debet inherere: sed non potest profundum inherere per solum attingentiam ultimi superficie, nisi sit penetrata profunditas quantitatis per substantiam: ergo si cælum non est per totum profundum spatij imaginarij, alias esset infinite crassum, & profundum, licet illud spatium secundum ultimum sui attingat cælum, non diceretur, vel cogitaretur ut inherens: sed potius ut subsistens: ergo concipitur ut substantia quantitas, & cum maximo fundamento ex parte sui, & ex suo modo essendi independentia à subiecto secundum suam profunditatem, & cum fundamento in rebus: ergo iam cum fundamento in re datur substantia rationis, & qualitas rationis, & relatio rationis: ergo talis diuisio non est adæquata, & sufficiens.

30 Secunda conclusio: ens rationis aliud est negatiuum, aliud est positiuum: quod patet, quia distinctio rationis in sententia P. Suarez fingitur ad similitudinem distinctionis realis: sed distinctio realis in sententia ipsius est negatio identitatis: ergo etiam distinctio rationis est negatio identitatis.

31 In mea sententia carentia indiuiduationis in natura humana, quando abstrahitur & separatur ab illa, est vera carentia per rationem, id est ut vera carentia fingitur, nam cum natura humana erat contracta in indiuiduo, erat facta indiuidua, quia afficiebatur ab indiuiduatione: ergo habebat indiuiduationem, quia effectus ille formalis erat ex existentia indiuiduationis in natura: ergo quando abstrahitur, & separatur ab indiuiduatione cum desinit esse indiuiduata, quæ antea erat indiuiduata, caret indiuiduatione talem effectum causante: ergo datur carentia indiuiduationis in natura humana: ergo datur negatio illius, carentia enim negatio est: sed est carentia in subiecto apto habere indiuiduationem, quo caret: ergo est priuatio.

32 Item animal, quando contrahitur à rationali, componitur cum rationali hominem: ergo inter illa prædicata datur compositio: unde vnio: sed potest abstrahi animal à tali prædicato, ita ut non actu componat: ergo tunc caret illa compositione & vnione actuali: quod patet, quia potest habere illam: ergo in illo datur priuatio: quod autem datur negatio sic patet, quia generalitas dicit negationem identitatis cum specieitate, quia non est specieitas, & vniuersalitas dicit negationem analogiæ, cum dicat vniocationem: sed hæc negationes sunt in subiectis ineptis, cum nullam dicat vniuersalitatem aptitudinem essendi analogum, & nulla datur capacitas in generalitate essendi specieitas: ergo est propria negatio: ergo iam datur ens rationis, quæ propria negatio rationis est: sed ex alio capite datur relatio rationis, & qualitas, seu dispositio rationis fundata in priuatione, & negatione, quæ sunt positiua: ergo recte dicitur ens rationis aliud negatiuum, quatenus comprehendit negationem & priuationem; & aliud positiuum scilicet relatio, & dispositio.

33 Confirmatur, quia eo modo potest fingi ens

rationis ut est ens reale: sed datur ens reale negatiuum, & positiuum: ergo potest dari ens rationis negatiuum, & positiuum: unde recte procedet conclusio.

Positiuum ens rationis diuiditur in absolutum, & respectiuum, ut patet ex relatione rationis, & qualitate ficta supra negationem, & priuationem. Item positiuum absolutum in substantiam, & accidens, ut videre est in iuuentute allata, & aliis, v. g. in senectute Patris, & columba Spiritus Sancti, quæ omnia uti figura, & proprietates substantiæ corporeæ necessario innuunt quantitatem eorundem substantiæ corporeæ, & ipsam substantiam corpoream. Item in spatio imaginario. Accidens autem diuiditur in quantitatem, ut liquet ex exemplis adductis; & in qualitatem, ut patet ex ipsa sententia aduersariorum. Item diuiditur in vbi, & situm, quia Angelus, ut iuuenis conceptus, concipitur, & fingitur ad modum hominis existentis circumscriptione & quatenus constantis partibus heterogeneis, ad quas sequitur situs necessarius. Item datur duratio, tempus scilicet imaginarium in sententia omnium aduersariorum. Datur etiam habere, quia datur denominatio extrinseca subiectibilitatis, ut patet ex illa quaestione, vbi latè probauimus subiectibilitatem dicere relationem, & denominationem extrinsecam: ergo dantur, & c. alia entia rationis, ut actio & passio, & c. quia non est maior ratio, quare ens rationis fingatur per omnia prædicamenta, & cum fundamento & doctrinaliter, & non fingatur in prædicamento actionis; præcipue, quia ipsa quantitas, relatio, & c. finguntur; ac si emanarent: sed emanatio est vera actio, ut patet ex libris de generatione, & vbi datur actio, datur passio: ergo per omnia prædicamenta datur ens rationis doctrinale cum fundamento.

QVÆSTIO VI.

*Virum per omnem potentiam vitalem
fiat ens rationis.*

SECTIO I.

Sententia Aduersariorum proponitur.

PRIMA sententia asserit ens rationis posse fieri per omnem potentiam vitalem, ut per intellectum, imaginationem, & voluntatem, sic Scotus *distinct.* 45. q. 1. Pater Valius hic, Pater Herize 1. p. & probatur.

Primo, Tunc fit ens rationis ab aliqua potentia: quando illa dat aliquod esse quod obiectum ex se non habet realiter: sed voluntas dat huiusmodi esse suo obiecto: ergo voluntas facit ens rationis. Minor sic probatur. Quia voluntas facit ordinatum ad finem quod ex se non est ordinatum, v. g. quando ordinat pecuniam ad emendum cum tanto valore, ut videre fuit in moneta quam fecit Carolus V. Imperator, ac Rex Hispaniæ ex corio bobino dum belli egestate, penuria argenti præueretur, cum tale corium non esset ad illud ordinatum: sed hoc est dare aliquod esse ordinatum scilicet, quod ex se non habet obiectum

iectum realiter : ergo voluntas dat huiusmodi esse.

3 Secundo intellectus componendo impossibilia inter se impossibilia facit ens rationis : sed voluntas componit talia impossibilia inter se, ut cum Lucifer volebat similitudinem, & aequalitatem cum Deo, cum esset creatura : ergo voluntas facit ens rationis.

4 Tercio non est minus efficax voluntas circa suum obiectum, quam intellectus circa suum : & imaginatio circa proprium : sed intellectus, & imaginatio propter hanc efficaciam faciunt ens rationis : ergo a fortiori voluntas propter maiorem efficaciam, & propter libertatem formalem, quam non habent illi, poterit facere ens rationis.

5 Secunda sententia est asserentium, nec voluntatem, nec alios sensus, & potentias præter intellectum, & imaginatiam posse facere ens rationis : ita Pater Suar. in Met. tract. de ente rationis : Pater Rubius in Logica, Hurt. in met. disp. 19. sect. 1. n. 18. Conimbricenses ibidem, & probatur.

6 Primo illa potentia facit ens rationis, quæ habet virtutem reflectendi supra proprios actus, & obiecta : sed intellectus habet virtutem reflectendi, & non sensus externi : ergo intellectus &c. maior sic probatur, quia entia rationis sunt denominationes, quæ tribuuntur rebus iam cognitis : sed huiusmodi denominationes sunt à potentia reflectente : ergo &c.

7 Secundo ens rationis ex eo dicitur ens, quod obijciatur potentie illud efformanti per modum entis, ut tradunt Doctores logici : sed nulli potentie præter intellectum obijci potest per modum entis id quod in se ens non est, quia ens, ut ens est solum, & adequatum obiectum mentis : ergo nulla potentia præter intellectum efformat ens rationis.

8 Tercio phantasia, & ceteri sensus præter intellectum, non sunt capaces concipiendi res, & coniungendi unam alteri per modum compositionis : ergo nequit efficere chymæram, confectionem est certa, quia licet apprehendat hominem, & equum, nisi illa unita, & coniungat per unionem in ipso fictè accommodatam non erit chimæra, quia homo &c. diuini sumpta sunt entia realia. Antecedens probatur, quia componere potius est actus iudicii, quam apprehensionis : sed sensus interni, & externi non iudicant : sed solum apprehendunt : ergo nequeunt facere ens rationis.

SECTIO II.

Aliqua aduertenda proponuntur.

9 Aduertendum est dupliciter sumi posse ens rationis : Primo pro illo esse fictitio, & apparenti, quod ab intellectu fingitur, & à quo accipit esse intrinsecum, & apparens, & denominationem rationis, & in hoc sensu definitur à Doctoribus dum dicunt, ens rationis est quod tantum habet esse obiectiue in intellectu, quodque per antonomasiam ens rationis vocatur, quia ab hoc ente, quod ab intellectu fingitur manauit denominatio entis rationis ad cetera, quæ proprijsimè sunt entia ficta, & apparentia, licet non ab intellectu fingantur, & sic sumptum

ens rationis certum est non posse fieri ab alia potentia præter intellectum, quia certum est illud, quod fingit à se prout ab illa fingitur non posse fingi ab alia potentia, ut fortè chimæra v. g.

Secundo modo potest sumi ens rationis pro ente quoddam apparenti, & fictitio, quod in se nihil est à parte rei, & nihilominus cognoscitur ac si esset aliquid intrinsecum, siue sit ab intellectu, siue à quacunque potentia producente illud ens intrinsecum, cum non habeat in se talem entitatem fictitiam, & apparentem, quæ nec à parte rei est, nec est porum nihil, sed quoddam esse intrinsecum fallax & fictitium : quod solum habet esse obiectiue, & propter illud esse obiectiue non habet aliud esse, & sic de hoc ente apparenti sumpto vniuersaliter quærit titulus quætionis per quam potentiam accipiat esse primo & quasi producatur.

SECTIO III.

Nostri sententia ponitur.

Prima conclusio : voluntas non potest facere ens rationis : sic P. Suarez, & est communis Doctorum sententia, & probatur.

Primo, illa potentia facit ens rationis, quæ est quasi productiua illius : sed voluntas non est huiusmodi : ergo voluntas non potest facere ens rationis. Maior euident est, quia idem est efficere ens rationis ac producere illud : sicut idem est efficere hominem, ac producere illud. Minor sic probatur, illud est productiue alicuius esse, quod habet vim faciendi, ut quod antea non erat, primo, & de nouo habeat esse eo modo, quo est : sed voluntas non habet hanc virtutem : ergo. Maior euident est.

Quia productio, in omnium sententia, nihil aliud est, quam tribuere esse de nouo illi, quod antea non habebat esse, & in hoc distinguitur à cæteris operationibus v. g. à conseruatione, alteratione, &c. quia istæ operationes præsupponunt esse totius circa quod versentur, productio autem non præsupponit, sed primo, & de nouo confert. Minor sic probatur, voluntas non proponit sibi, nec sibi facit obiectum de nouo, sed tendit in obiectum hoc modo præsuppositum ab intellectu : sed potentia, quæ tendit in obiectum ab altera potentia præsuppositum non habet virtutem faciendi, ut quod obiectum antea non erat, vel non habebat esse obiectiue de nouo habeat illud : ergo voluntas, quæ est huiusmodi, non facit, &c. Maior euident est, omnibulque concessa, quia naturaliter saltem nihil volitum, quin præcognitum ; id est, nihil prosequutum à voluntate, quod non habeat ante esse obiectiue, seu cognitum ab intellectu, & ideo cognitio præsupponitur necessario ad volitionem, ut vel voluntas non feratur in nihilum, vel illuminetur ad aliquod, quia cum voluntas sit cæca & non possit amare, nec tendere nisi illuminata ab intellectu, ut non feratur in incognitum. Minor sic probatur, illud obiectum præsuppositum, & ut cognitum, & obiectum, antequam adueniat actus voluntatis, & tendat in illud, habet iam esse obiectiue, cum habeat iam esse cognitum ab intellectu : ergo non producit obiectum à voluntate ; siquidem iam supponitur in illo esse, alias